

A Formación de Usuarios e a Educación Documental na Biblioteca do CEIP A PAZ:
“ Un lugar para pensar e soñar”

Segundo o **Manifesto IFLA/UNESCO de 1999 da BE:**

- A biblioteca Escolar proporciona información e ideas que son fundamentais para desenvolverse con éxito na sociedade contemporánea, baseada na información e no coñecemento.
- Axuda a utilizar os libros e outros recursos de información, desde as obras de ficción ás obras de referencia, impresas ou electrónicas, presenciais ou remotas dun xeito vitalicio e os axuda a vivir como cidadáns responsables.

No ano 2002 recóllese noutro manifesto os contidos da formación de usuarios:

- Coñecementos sobre a Biblioteca, a súa función, servizos que proporciona, organización e recursos.
 - Destrezas e busca de información.
- Proxectos de aprendizaxe formais e informais.

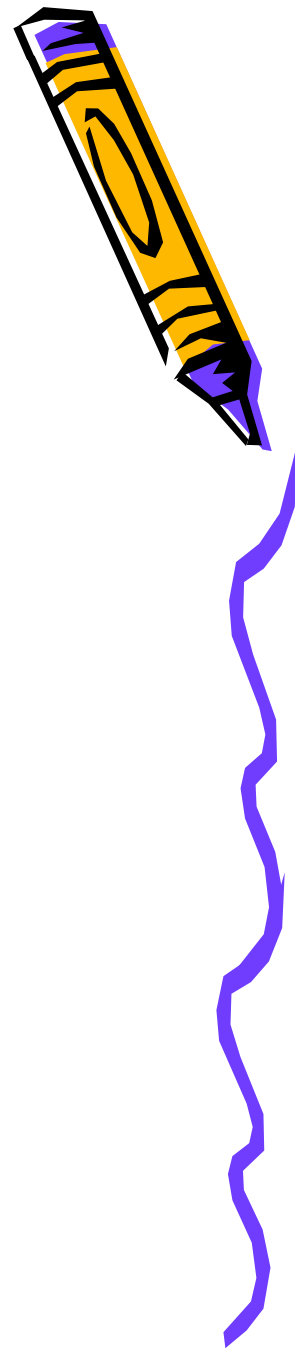
Qué pretendemos?

Que a nosa Biblioteca chegue a ser **un espacio privilegiado para pensar e soñar**, para aprender a aprender.... onde o noso alumnado utilize distintos soportes documentais, acercándose as NNTT, ... fomentando o hábito lector e permitindo así o acceso igualitario aos bens culturais entre os membros da Comunidade Educativa e a atención á diversidade.

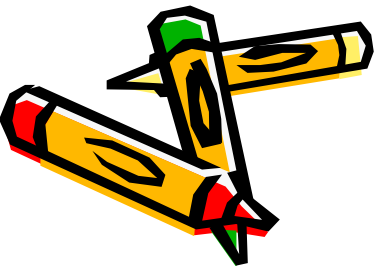
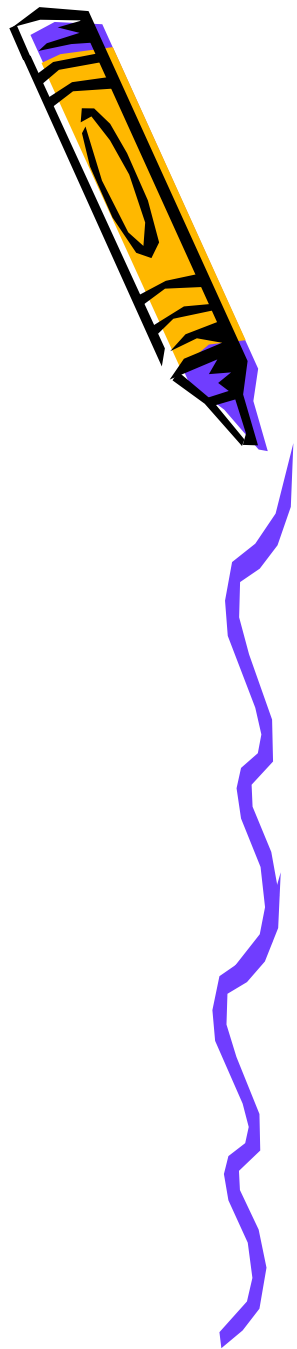

ÁMBITOS DE TRABAJO NA NOSA BIBLIOTECA ESCOLAR

1. A Xestión técnica e a organización.
2. O Fomento da lectura.
3. A Ed. Documental e a Formación de
persoas usuarias.

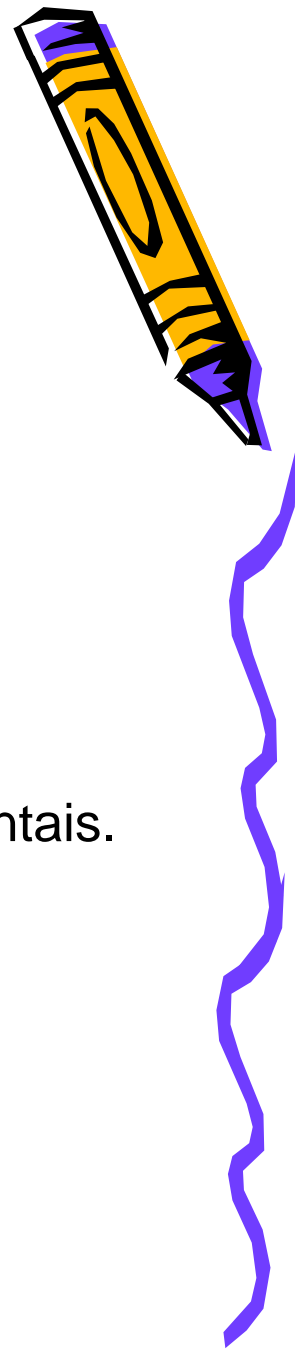

“ Non pretendemos que todo o noso alumnado chegue a devorar libros na idea *romántica* da lectura pero si pretendemos que todos saiban manexarse criticamente e ao seu nivel (á atención á diversidade e o alumnado con NEE son pezas moi importantes), nun mundo onde a información nos invade dende diferentes ámbitos e en soportes diversos... ”

UNHA PEQUENA PERSPECTIVA HISTÓRICA NAS ACTIVIDADES DE FORMACIÓN DE USUARIOS E EDUCACIÓN DOCUMENTAL:

1. Concursos e xogos.
2. Elaboración de pequenos traballos documentais.
3. Fichas para traballar dende as titorías.

1. Concursos e xogos.

E tí, como saúdas?...

" Tamén fomos de viaxe espæcial "

Esta é a historia dunha viaxe que comenza en (1) Os protagonistas da nosa historia chámanse (2) e (2) Sempre van acompañados da súa mascota, (3)..... Viaxan nunha nave que se chamaba (4) Sobrevoando a Terra divisaron: (5), (6)....., e (7) respectivamente. Saen hacia o espacio en dirección a constelación de (8) e chegaron ao planeta (9) Gustoulles tanto que quedaron alí e fundaron un pobo ao que lle puxeron por nome (10)

Aquí tes as pistas para encher o relato anterior:

- O país máis grande do continente Europeo.
- Personaxes protagonistas de dous contos da Biblioteca. O Primeiro deles é unha Super.... e o segundo é o protagonista dunha serie de cómics que ten a Cauvin por autor e a Laudec por ilustrador.
- Animal ó que se lle coñece có nome de "O xigante das montañas". Poderalo atopar no libro titulado: Animales campeones.
- Nome dunha das revistas ás que está suscrita a Biblioteca do Ceip A PAZ e que lembra o nome dun animal mariño.
- País no que naceu Mozart.
- País no que naceu Shakespeare.
- País no que naceu Teresa de Calcuta.
- Arácnido venenoso.
- Famoso cuadro pintado por Goya, poderalo atopar na páxina pág. 149 do Tomo 8 de " Historia del arte de Salvat ".
- Nome do libro máis alto e grande da estantería dos contos.

Nome:

Curso:

Libros con sabor

Foi unha das propostas da nosa Meiga Tintutreira. Tratábase dun concurso que se presentou con dous carteis frutais nas escaleiras do colexio: consistía en completar un menú nas que os nomes dos pratos eran os dos "Libros con sabor" que elexiramos para a ocasión.

Montamos unha exposición con frases dos contos seleccionados e elementos reais dos mesmos que lles deran pistas para completalo menú. Os libros nos que se baseaba a investigación estaban expostos na Biblioteca para que os rapaces/as poidesen investigar neles.

Cada ovella coa súa parella...

Tarxetas do grupo A:

- 0. OBRAS XERAIS**
- 1. FILOSOFIA**
- 2. RELIXIÓN, MITOLOXÍA**
- 3. CIENCIAS SOCIAIS**

5. CIENCIAS

6. MEDICINA TÉCNICA C. APLICADAS

7. OCIO: ARTE, MÚSICA, DEPORTES

8. LINGUA E LITERATURA

9. XEOGRAFÍA E HISTORIA

Tarxetas do grupo B:

- Un pouco de todo: Enciclopedias, dicionarios,...
- Pensamos e imaginamos: psicología, lóxica, ética,...
- As nosas crenzas: cristianismo, outras relixións,...
- Vivimos cós demais : vida social, política, economía,...
- Observamo- lo noso entorno: o espacio, a Terra e os seres vivos.
- Utilizamo-los nosos coñecementos: inventos, medicina e saúde, tecnología.
- Creamos e divertímonos: arte, música, xogos, deportes e espectáculos.
- Lemos historias e falamos.
- Países, persoas célebres, o noso pasado.

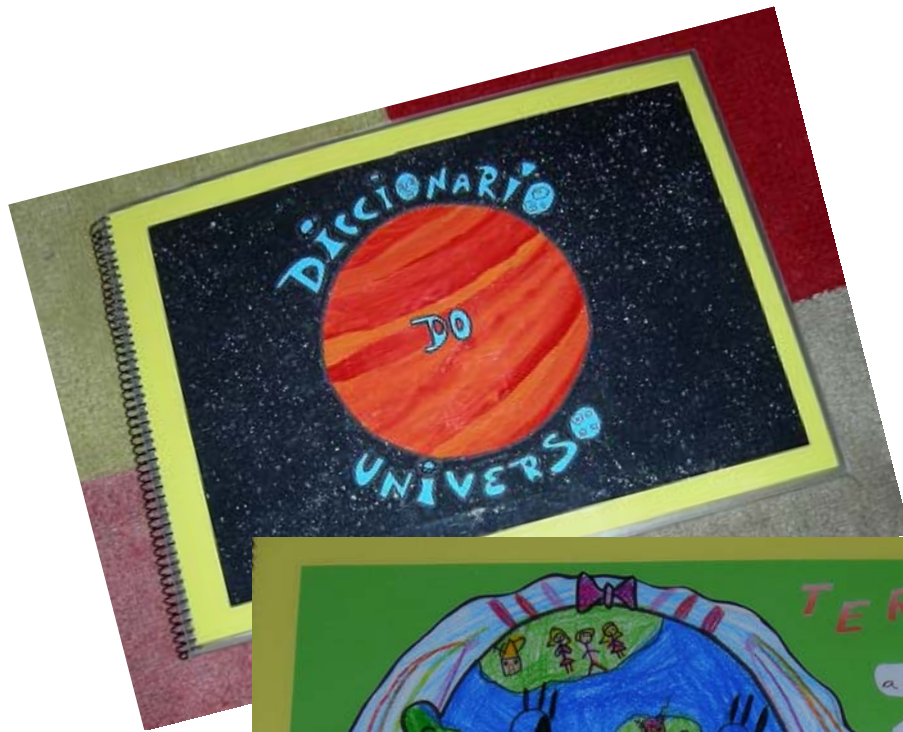
2. Elaboración de pequeños trabajos documentais.

Os obxectivos:

- ✓ Utilizar a Biblioteca como recurso informativo.
- ✓ Coñecer as distintas fontes de investigación e soportes da información onde podemos atopar respostas as nosas preguntas.
- ✓ Seleccionar críticamente a información obtida en función da súa procedencia e da utilización que pretendemos darlle. (Non todo vale).
- ✓ Desenvolver o gusto polo traballo ben feito.

Etapas dunha búsqueda documental:

- ✓ Coñecer o tema.
- ✓ Buscar os documentos.
- ✓ Seleccionar os documentos.
- ✓ Recoller a información.
- ✓ Sintetizar a información.
- ✓ Presentar a información.
- ✓ Avaliar a búsqueda.

3. Fichas para traballar dende as titorías.

Obxectivos para o 1º Ciclo:

- ✓ Identificar as distintas partes que identifican os documentos (libro).
- ✓ Distinguir os documentos informativos dos de ficción (distintos tipos de texto).
- ✓ Identificar as cores da CDU cos seus temas correspondentes.

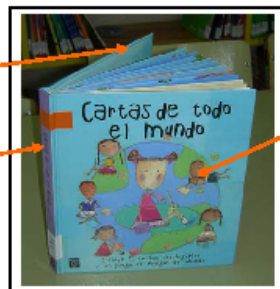
HOJE APRENDEREI A: Identificar as partes dun libro e recoñecer a información que me aporta cada unha delas.

1. Observa o seguinte debuxo e lembra os elementos que conforman un libro:

Contraportada

Lomo

Portada

2. Agora colle ti un libro dun dos andeis da Biblioteca, observao e completa o seguinte cuadro poñendo unha X onde corresponda:

	Portada	Contraportada	Lomo
Título			
Autor/a			
Ilustrador/a			
Colección			
Editorial			

NOME:

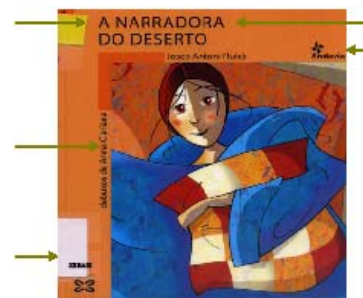
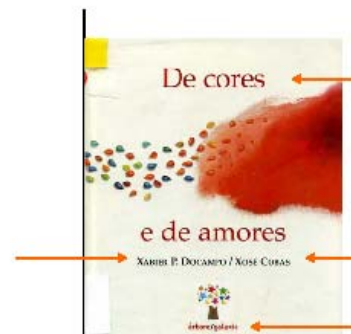
CURSO:

O ESTUDIO DAS FONTES DE INFORMACIÓN 1º CICLO Ficha nº 4

HOXE APRENDEREI A: Recoñecer os distintos elementos que identifican os documentos (libro).

1. Completa os datos que faltan nas frechas dos seguintes libros:

NOME:

CURSO:

HOXE APRENDEREI A: Diferenciar un texto expositivo dun de ficción.

1. Encerra nun círculo verde os textos que son de ficción e de laranxa os de carácter informativo.

Zona fría

Las zonas frías son don el Polo Norte y el Polo Sur. En estos lugares, siempre hace mucho frío. Hace tanto frío como dentro de un nevera!!! Si embargo, algunos animales, como el oso polar, se han adaptado a estas temperaturas.

Al llegar a casa tras el viaje, mamá le recibió con un gran festín. Orgullosa le dijo a su hijo: «¡Eres todo un campeón, Andarín!».

ESTA ES LA HISTORIA de por qué los pájaros tienen colores. Fue hace mucho tiempo, en el Tiempo del Sueño, en el comienzo de las cosas, cuando se crearon la Tierra y los animales.

Algunas personas tienen la piel de color oscuro. Otras la tienen más clara.

" Era un airiño suave
que se ergueu pola mañán
e viña de non se sabe.
Era un recendo de rosas
da roseira de ningures,
que se meteu pola porta..."

NOME:

CURSO:

HOXE APRENDEREI A: Identificar as cores da CDU cos seus temas correspondentes.

INVESTIGANDO NA NOSA BIBLIOTECA

1. Marchamos de viaxe e imos buscar os libros nos que podemos buscar países aos que nos gustaría viaxar? Onde podemos atopalos?

2. Busca un libro que nos fale de animais salvaxes e outro sobre plantas de Galicia. Escribe o seu título:

Que cor ten o estante onde o atopaches? _____

3. Busca dous libros nos estante rosas. De que tratan ?

4. Fíxate na cor da estantería onde están os seguintes libros, escríbea ao lado:

- KIKA SUPERBRUXA DETECTIVE _____
- OS BOLECHAS VAN AO CINE _____
- LAS AVENTURAS DE LUCKY LUKE _____

5. Se queres saber como é o teu corpo por dentro, en que estante buscarías ?

6. Imos coñecer distintos tipos de avións, Onde os buscamos?

NOME:

CURSO:

Obxectivos 2º Ciclo:

- ✓ Descifrar os indicadores de contido dos documentos (índices).
- ✓ Profundizar no sistema de ordenación dos documentos (cores e numeración).
- ✓ Manexarse ao seu nivel coas obras de referencia (diccionarios, enciclopedias).
- ✓ Identificar os diferentes formatos nos que pode aparecer a información.

OBJETIVO: Conhecer e saber utilizar os indicadores de contido dos documentos...
(sumario de documentos impresos)

Aqui tes a lista dos contidos de tres libros distintos. Normalmente esta lista chámase sumario, pero pode recibir outros nomes.

INDICE	
De el buque de astrofísica que parte hacia los cometas	4
Un viaje al cielo La noche grande blanca	6
Mostrá venche la Luna Los planetas y cómo se llaman Cómo se llaman los planetas	10
El Sol, nuestro astro central	12
Los cometas del Sol Son precursores de cometas	14
¿Existen los nómadas? Hacia el futuro	16
Planetas de gas y de hielo (Júpiter, Saturno, Urano, Neptuno)	18
Los satélites de los planetas	20
Los cometas y los asteroides	22
Los planetas y los cometas	24
El futuro de los cometas	26
El futuro de los cometas	28
El futuro de los cometas	30
El futuro de los cometas	32

Figura por el universo. Ed. EDELVIVES

Sumario

4	De los ojos al radiotelescopio
20	El origen del Universo
44	El Sistema Solar
82	Las galaxias
90	Viajes hacia otros mundos
112	El futuro
120	Índice analítico

R. Capuzzo, B. Gallavotti, *El Universo*. Ed. EDITEX

CONTENIDOS

LA TIERRA ROCOSA	4
Haz una colección de rocas	
TIPOS DE ROCAS	6
Fósiles	
¿QUÉ SON LOS MINERALES?	8
Agua salada	
¿QUÉ SON LOS CRISTALES?	10
Cultiva tu propio cristal	
COMBUSTIBLES DE LA TIERRA	12
¿Qué se obtiene del petróleo?	
MINERALES Y METALES	14
Dinero	
PIEDRAS PRECIOSAS Y JOYAS	16
Tesoros famosos	
MINAS Y CANTERAS	18
Animales mineros	
USO DE ROCAS Y MINERALES	20
El hombre prehistórico	
ROCAS FAMOSAS	22
La historia de Prometeo	
CAMBIO DE FORMA	24
Tipos de suelo	
LISTA DE ROCAS	26
CONCURSO DE ROCAS	28
MÁS HECHOS ASOMBROSOS	30
GLOSARIO	31
ÍNDICE	32

Walter, *Rocas y minerales*. Ed. EDELVIVES

1.- Escribe as outras palabras con que pode titularse o "sumario".

NOME:

CURSO:

BÚSQUEDA E LOCALIZACIÓN DA INFORMACIÓN 2º Cíelo Ficha nº 3

OBXECTIVO: Comprender o sistema de ordenación dos documentos según a CDU nas súas primeiras clases.

GRAN SAFARI FOTOGRÁFICO NA BIBLIOTECA!!!

-**Consiste en:** buscar na biblioteca fotos e debuxos de osos, cantos máis mellor.

Hai que buscar nos seguintes grupos de libros:

- Libros da Natureza: andeis coa cor **verde**
- Libros de Xeografía e Historia: andeis coa cor branca
- Libros de narrativa: andeis coa cor **amarelo**
- Libros de obras xerais: andeis coa cor **castaña**
- Libros de ocio: andeis coa cor **rosa**
- Libros da exposición que haxa neste momento na Biblioteca.

-**Puntuación:**

-por cada foto ou debuxo atopado: 1 punto

-se atopades polo menos un de cada grupo: 5 puntos extra

-**Para participar:** formade **grupos de 2, 3 ou 4** e llo dicides ao profe. El vos dirá cando e como tedes que concursar.

-**Pistas:** hai osos animais, osos de conto, osos de peluche, osas maiores e menores no ceo,....

Non valen os ósos do corpo, que eses levan acento!

-**Tarxeta de puntuación:**

Verde	Branco	Amarelo	Castaña	Rosa	Universo

Nome do grupo:

Curso:

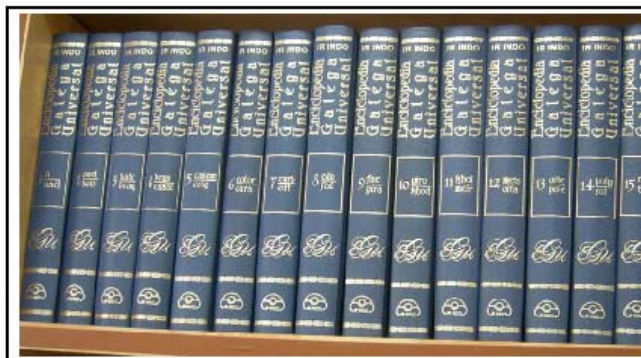
Puntuación:

NOME:

CURSO:

OBXECTIVO: Manexar correctamente as obras de referencia propias do seu nivel (diccionarios, enciclopedias, ...).

Mira o estante da enciclopedia. Cada volumen ten un número e, na parte inferior, a indicación alfabética dos termos que contén cada un deles. Por exemplo, no volumen 4 podes atopar as palabras comprendidas entre BRAS e CASAL.

1.- En que volumen podes atopar as seguintes palabras:

PALABRA	VOLUMEN
caligrama	
escudo	
roxelo	
cartiza	
mouñar	
agostiño	

NOME:

CURSO:

OBXECTIVO: Manexar correctamente as obras de referencia propias do seu nivel (diccionarios, enciclopedias, ...).

A MIÚDO RESULTA DIFÍCIL ATOPAR ALGÚNS TERMOS NAS ENCICLOPEDIAS, PARA TER ÉXITO NA BUSCA, SEGUIREMOS ESTAS RECOMENDACIÓNS:

A) **NON TEÑAS EN CONTA OS ARTIGOS:** BUSCA OS SUBSTANTIVOS.

B) **NON BUSQUES OS NOMES PROPIOS DAS PERSOAS:** EXCEPTO ALGÚNS CASOS, DEBES BUSCAR POLO APELIDO.

C) **NON TE DESESPERES,** SE NON ATOPAS NADA POLA PRIMEIRA PALABRA, BUSCA POLA SEGUNDA, E ASÍ SUCESIVAMENTE.

1.- Proba a buscar estes termos nunha enciclopedia e indica de que xeito os atopaches finalmente.

BUSCO	ATOPO
O mago Merlín	
Leonardo da Vinci	
Alfonso X el Sabio	
Os Beatles	
O cadro "Señora Perniti"	
Ría de Arousa	

NOME:

CURSO:

OBXECTIVO: *Manexar correctamente as obras de referencia propias do seu nivel (dicionarios, enciclopedias, ...).*

PARA DISTINGUIR OS DIFERENTES TIPOS DE ENCICLOPEDIAS QUE EXISTEN PODEMOS FIXARNOS EN DOUS ASPECTOS:

- OS CONTIDOS QUE ABARCAN E COMO OS ORGANIZAN. ASÍ PODEN SER: ENCICLOPEDIAS XERAIS OU ENCICLOPEDIAS ESPECIALIZADAS.
- PRESENTACIÓN DOS CONTIDOS : POR ORDE ALFABÉTICO OU POR TEMAS.

1.- Qué enciclopedias hai na biblioteca? Busca no nº 0 da CDU (Obras xerais) e copia varios títulos de Enciclopedias. Entre paréntesis anota si son xerais ou especializadas en un tema, e si son alfabéticas ou temáticas.

2.- Busca nun Dicionario a definición de ENCICLOPEDIA e copia:

3.- Cando consultas unha enciclopedia debes elixir o volumen correcto. Coas listas dos volúmenes dunha enciclopedia alfabética e outra temática, completa o cadro co número correspondente a cada unha.

TEMA DE INVESTIGACIÓN	VOLUMEN DA ENCICLOPEDIA ALFABÉTICA	VOLUMEN DA ENCICLOPEDIA TEMÁTICA
Os baobabs		
Aurora boreal		
Castelao		
Os Xogos Olímpicos		
Madame Curie		
Bibliófilo		
As formas musicais		
Funcionamento dun ordenador		
Periscopio		

4.- Completa a seguinte frase:

As enciclopediaspresentan a información ordeada alfabeticamente e as temáticas presentan a información ordeada por.....

NOME:

CURSO:

Obxectivos para o 3º Ciclo:

- ✓ Clasificar dentro do sistema da CDU (utilizando dúas cifras) diferentes áreas do coñecemento.
- ✓ Iniciarase na búsqueda por materias e palabras clave dentro do catálogo da CDU.
- ✓ Coñecer o sistema de búsqueda no catálogo da súa BE e or extrapolación da B Municipal, utilizando o acceso a rede.
- ✓ Identificar e coñecer os elementos dunha ficha ou rexistro catalográfico.

BÚSQUEDA E LOCALIZACIÓN DA INFORMACIÓN 3º CICLO n.º 1

OBXECTIVO: *Aplicar criterios simples de clasificación xerárquica para comprender o sistema de ordenación dos documentos segundo a CDU nas súas primeiras dúas clases.*

1. En que número da clasificación buscarías...?

Título do libro	Número (CDU) da clasificación	Denominación do grupo
Mi primer Atlas	91	Xeografía
El libro de los números		
Os habitantes dos castros		
Planetas y satélites		
Artes de marisqueo		
La defensa de los ríos y los lagos		
Arboles		
El sistema solar		
El mundo de los animales		
Fungos e cogomelos		
Máquinas asombrosas		
El cuerpo humano: Sistema circulatorio		
Los sentidos		
Los grandes mares de Asia		
Juegos del mundo		
Nuestras religiones		

NOME:**CURSO:**

BÚSQUEDA E LOCALIZACIÓN DA INFORMACIÓN 3º CICLO Ficha nº 5

OBXECTIVO: *-Coñecer os sistemas de búsqueda dos catálogos de bibliotecas, o seu uso e os elementos de conexión.
-Identificar e coñecer os elementos dunha ficha ou rexistro catalográfico.*

- 1- Accede ao Portal da Biblioteca Central de Vigo escribindo a dirección www.rbgalicia.org/Vigo/.
- 2- No apartado “CATALOGO”, fai un *clic* enriba de Biblioteca central de Vigo.
- 3- En “BUSCAR”, escribe a palabra *fútbol*. Aparecerá un listado dos libros que ten esa biblioteca sobre fútbol.
- 4- Elixe un deles e responde a estas preguntas.

- Cal é o título do libro?

.....

- Quen é o autor?

.....

- Onde se publicou?

.....

- Cal é a editorial?

.....

- En que ano apareceu?

.....

- Cantas páxinas ten?

.....

- Contén ilustracións?

.....

NOME:

CURSO:

BÚSQUEDA E LOCALIZACIÓN DA INFORMACIÓN 3º CICLO Ficha nº 6

OBXECTIVO: -Coñecer os sistemas de búsqueda dos catálogos de bibliotecas, o seu uso e os elementos de conexión.
-Identificar e coñecer os elementos dunha ficha ou rexistro catalográfico.

1. Pensa un tema sobre o que te interesa investigar.
2. Accede ao Portal da Biblioteca Central de Vigo escribindo a dirección www.rbgalicia.org/Vigo/.
3. No apartado "CATALOGO", fai un *clic* enriba de Biblioteca central de Vigo.
4. En "BUSCAR", escribe o tema sobre o que queres investigar. Aparecerá un listado dos libros que ten esa biblioteca sobre ese tema.
5. Elixe un deles e responde a estas preguntas.

- Cal é o título do libro?

.....

- Quen é o autor?

.....

- Onde se publicou?

.....

- Cal é a editorial?

.....

- En que ano apareceu?

.....

- Cantas páxinas ten?

.....

- Contén ilustracións?

.....

.....

NOME:

CURSO:

BÚSQUEDA E LOCALIZACIÓN DA INFORMACIÓN 3º CICLO Ficha nº 7

OBXECTIVO: *-Coñecer os sistemas de búsqueda dos catálogos de bibliotecas, o seu uso e os elementos de conexión.
-Identificar e coñecer os elementos dunha ficha ou rexistro catalográfico.*

Vas averiguar algúns datos curiosos sobre a biblioteca do colexio.

1. Accede a REDE DE BIBLIOTECAS DE GALICIA escribindo a dirección www.opacmeiga.rbgalicia.org.
2. Selecciona a tua provincia e concello.
3. No apartado "Grupos", selecciona "Centros de Ensino".
4. Busca o nome da nosa biblioteca e pulsa en "Entrar na biblioteca".
5. Observa a columna da esquerda e responde a estas preguntas.

- Cal é o número de volumes da biblioteca neste momento?

.....

- Cal é o libro máis emprestado?

.....

- Quen é o seu autor?

.....

- Cal é a editorial?

.....

- Escribe o número de rexistro que ten na biblioteca do colexio.

.....

.....

NOME:

CURSO:

BÚSQUEDA E LOCALIZACIÓN DA INFORMACIÓN 3º CICLO Ficha nº 8

OBXECTIVO: -Coñecer os sistemas de búsqueda dos catálogos de bibliotecas, o seu uso e os elementos de conexión.
-Realizar correctamente a búsqueda por materias dun título nun catálogo automatizado.

Se queres saber os libros que hai na biblioteca do colexio sobre un tema determinado, por exemplo, "o sistema solar, podes consultalo tamén a través de Internet.

1. Averigua a que grupo da CDU pertence o tema sobre o que queres investigar.
2. Accede a REDE DE BIBLIOTECAS DE GALICIA escribindo a dirección www.opacmeiga.rbgalicia.org.
3. Selecciona a tua provincia e concello.
4. No apartado "Grupos", selecciona "Centros de Ensino".
5. Busca o nome da nosa biblioteca e pulsa en "Entrar na biblioteca".
6. Completa a liña de enriba da páxina:
 - Buscar por: Lista alfabética
 - En: CDU
 - Escribe o número da CDU que corresponda ao tema que estas a investigar (Sistema solar)
7. Sairá un listado de todos os libros que hai na biblioteca sobre o tema
8. Escribe, finalmente, os títulos nos que aparezan os términos "sol" ou "sistema solar"

.....
.....
.....
.....

NOME:

CURSO:

Bibliografía:

- BARÓ, Mónica e MAÑÁ, Teresa: *Formarse para informarse: la formación del usuario de la biblioteca escolar*. Ed. Celeste. MEC Madrid. 1996.
- BARÓ, Mónica e MAÑÁ, Teresa: *El uso de la información: pautas de programación para la formación del usuario de la BE*. Artigo para Biblioteca escolar.....
- BARÓ, Mónica e MAÑÁ, Teresa: *La formación de usuarios en la Biblioteca escolar. Educación infantil y primaria*. Málaga. Consejería de Ed. Y Ciencia. Junta de Andalucía. 2002.
- REY, Ana: *¿qué es la formación de personas usuarias*.
- *La formación de usuarios y el uso de la información. Una experiencia didáctica en la Biblioteca del C.P. de Falces (Navarra)*. Departamento de Ed. Y cultura del Gobierno de Navarra.
- Consellería de Educación e Ordenación Universitaria. Bibliotecas escolares de Galicia. *Formación de Usuarios/ educación documental*. En <http://www.edu.xunta.es/biblioteca/blog>
- *Formar usuarios en la Biblioteca*. Fundación Germán Sánchez Ruipérez. Salamanca. 2001.

